Senedd Cymru
Ymweld a Dysgu

Geirfa

Ydych chi erioed wedi meddwl beth yw gwir ystyr geiriau fel **bil**, **dadl** neu **bwyllgor** yn y byd gwleidyddol? Bydd yr eirfa hon yn eich helpu i ddeall y termau allweddol a ddefnyddir yn y Senedd ac mewn seneddau eraill. P'un a ydych yn dysgu am sut mae deddfau'n cael eu gwneud neu am gael gwybod sut mae'r Senedd yn gweithio, bydd y diffiniadau hyn yn ei gwneud yn haws dilyn yr hyn sy'n digwydd a chymryd rhan yn y sgwrs.

Bil

Deddf arfaethedig sy'n cael ei ystyried gan Senedd Cymru.

Clymblaid

Math o lywodraeth lle mae dwy blaid wleidyddol neu fwy yn gweithio gyda'i gilydd, fel arfer pan na all unrhyw blaid ar ei phen ei hun gyflawni mwyafrif yn yr etholiad.

Craffu

Archwilio neu ymchwilio i fater.

Cydsyniad Brenhinol

Y Brenin yn arwyddo Bil, gan ei droi'n Ddeddf.

Dadl

Trafodaeth rhwng Aelodau. Cynhelir dadleuon yn y Siambr a gall pleidlais eu dilyn.

Datganoli

Trosglwyddo pŵer gwleidyddol o lywodraeth ganolog neu senedd i lywodraeth ranbarthol neu leol neu senedd.

Deddf gan Senedd Cymru

Bil wedi'i gymeradwyo gan y Senedd ac sydd bellach yn gyfraith i Gymru.

Deiseb

Casgliad o lofnodion yn galw am weithred neu newid. Yn y Senedd maent fel arfer yn cael eu hanfon yn electronig, ac os bydd 250 neu fwy o lofnodion yn cael eu cyflwyno, byddant yn cael eu trafod gan Bwyllgor.

Etholaeth

Ardal etholiadol y mae Aelod o'r Senedd (AS) yn cael ei hethol i'w chynrychioli.

Etholiad

Y broses bleidleisio i ddewis person ar gyfer swydd gyhoeddus.

FMQs

Cwestiynau'r Prif Weinidog. Sesiwn wythnosol yw hon pan all Aelodau o'r Senedd ofyn cwestiynau i'r Prif Weinidog yn ystod y Cyfarfod Llawn.

Llywodraeth

Yn gyfrifol am reoli'r wlad ac fel rheol mae'n cael ei ffurfio gan y blaid wleidyddol sy'n ennill y nifer fwyaf o seddi mewn etholiad.

Maniffesto

Set o nodau a bwriadau gan blaid wleidyddol a'i chynlluniau i gyflawni'r nodau hyn.

Papur pleidleisio

Darn o bapur a ddefnyddir i gofnodi dewis pleidleisiwr yn gyfrinachol.

Plaid

Mae ymgeiswyr a chynrychiolwyr etholedig yn aml yn aelodau o bleidiau gwleidyddol, sef grwpiau o bobl sy'n rhannu'r un farn am y ffordd y dylid defnyddio pwerau mewn gwlad neu gymdeithas (drwy'r Llywodraeth, llunio polisi ac yn y blaen).

Prif Weinidog Cymru

Arweinydd Llywodraeth Cymru yng Nghymru.

Procsi (pleidlais)

Os nad ydych yn gallu bwrw'ch pleidlais yn y cnawd, gallwch ofyn i rywun rydych yn ymddiried ynddynt fwrw'ch pleidlais ar eich rhan. Gall y person hwnnw naill ai fynd i'r orsaf bleidleisio i fwrw'ch pleidlais neu wneud cais i bleidleisio ar eich rhan drwy'r post.

Pwyllgor

Grŵp bach o Aelodau o'r Senedd, ar draws gwahanol bleidiau gwleidyddol, sy'n edrych ar bynciau penodol yn fanwl. Maen nhw'n gwneud llawer o wahanol dasgau, gan gynnwys craffu ar y gyllideb a pholisïau Llywodraeth Cymru, dal Gweinidogion i gyfrif, ac archwilio cyfreithiau arfaethedig (deddfwriaeth).

Refferendwm

Pan ofynnir i'r cyhoedd bleidleisio ar gwestiwn neu fater penodol.

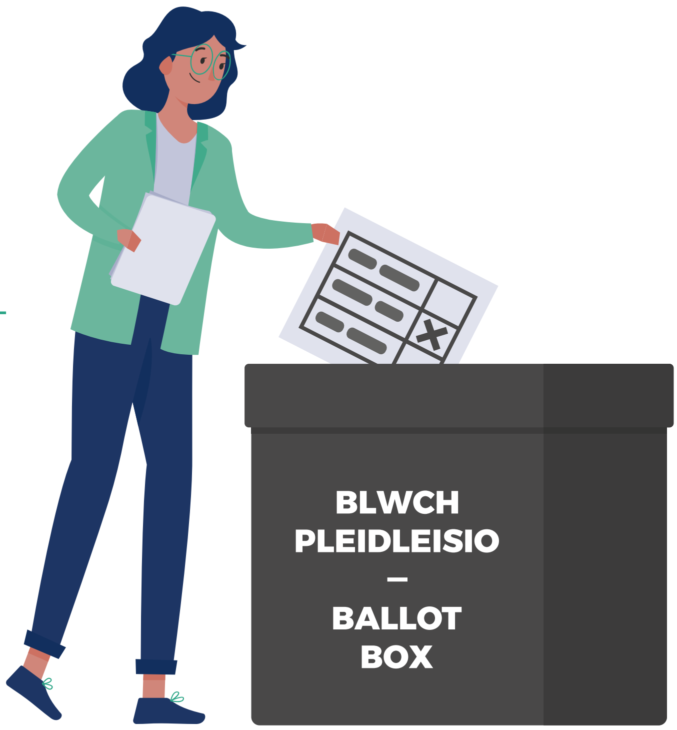

Senedd

Y corff sy'n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau gwlad a'i phobl. Mae'n deddfu ar gyfer Cymru, yn cytuno ar drethi yng Nghymru, ac yn dwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

Senedd Cymru neu Welsh Parliament yw'r Senedd. Enw ei chartref yng Nghaerdydd yw'r Senedd hefyd.

Y Cyfarfod Llawn

Cyfarfod o'r Senedd cyfan, a gynhelir yn Siambr drafod y Senedd. Y Llywydd sy'n cadeirio'r Cyfarfod Llawn a dyma'r prif fforwm i Aelodau o'r Senedd gyflawni eu rôl fel cynrychiolwyr sydd wedi'u hethol yn ddemocrataidd.

Y Llywydd

Y Llywydd yw'r person sy'n cadeirio dadleuon yn y Senedd, yn galw Aelodau o'r Senedd i siarad ac yn cadw trefn yn y Siambr.

Ymgeisydd

Rhywun sy'n sefyll mewn etholiad i gael ei ethol fel Aelod o'r Senedd (AS).

Gwaith ymchwil ar-lein

Dyma restr o rai gwefannau defnyddiol y gelli di eu defnyddio i ddysgu mwy am y Senedd.

- **www.senedd.cymru**
- **www.senedd.cymru/sut-rydym-yn-gweithio**
- **www.senedd.cymru/dod-o-hyd-i-aelod-o-r-senedd**
- **www.senedd.cymru/pwyllgorau**
- **www.llyw.cymru/aelodaur-cabinet-gweinidogion**